

Oponentský posudek

Název práce: Fenomén jménem PORTA

Autor: Bc. Lubomír Hanzlík

Druh práce: diplomová práce

Základní součást: Ústav českých dějin

Lubomír Hanzlík ve své diplomové práci zpracovává kulturní fenomén hudebního festivalu Porta, zejména pak v období 70. a 80. let 20. století. Jak sám uvádí, snaží se tuto kulturní událost vnímat v různých kontextech doby. Problematickosti takového výzkumu si je autor sám vědom, zejména pokud jde o pramennou základnu, která je značně neúplná. Navíc pandemická situace značně zhoršila možnost dostat se i k tomu málu, co zbývá. Lubomír Hanzlík čelí těmto nástrahám obstojně, je si jich vědom a nalézá alternativní řešení (například samostatné dotazníkové šetření s pamětníky).

Od počátku textu je zřejmé, že Lubomír Hanzlík cítí osobní účast na tématu, které mu je velmi blízké a jak sám uvádí, patří mezi pamětníky konce 80. let. To se v textu odráží v pozitivním i negativním slova smyslu. Na jedné straně prokázal autor, že problematiku festivalu velmi dobře zná, orientuje se v jeho strukturách i osobnostech. Na straně druhé někdy až příliš často podléhá samotné kultuře, kterou studuje, když v textu používá domácké verze jmen (Honza Nedvěd). To by samo o sobě nebylo nikterak závažným problémem, ovšem jde o symptom širšího metodologického přístupu k tématu, o němž se ještě zmíním. Abych předešel zbytečným nedorozumění, sděluji na tomto místě, že Hanzlíkova práce přináší velké množství zajímavých poznatků a její zpracování je samo o sobě pozoruhodné a promyšlené. Mé výtky tedy směřují k věcné debatě v rámci tématu, nikoli ke zpochybnění práce jako takové.

Jak jsem naznačil výše, Lubomír Hanzlík projevuje značné zainteresování na tématu festivalu Porta. To má za důsledek, že v některých ohledech přejímá příliš nekriticky některé vzpomínkové záznamy, vzniklé často se značným zpožděním po událostech, o nichž vypráví. Samozřejmě, že se jedná o velmi cenné zdroje informací, často jediné, nicméně by textu slušela větší míra kritiky a analýzy toho, jaká vzpomínková kultura a intence za danými projevy stojí. O to víc, že autor tak činí v rámci kapitoly věnované Portě jako místu paměti, kde se obrací na práce Aleidy Assmannové a chápe paměť jako konstruovanou. Toto paradigma je však v zbylém textu bohužel poněkud oslabené.

Podobně kriticky vnímat i autorovu práci s literaturou. K některým tématům existuje moderní bádání, které by mu pomohlo některé věci lépe kontextualizovat. Tak například pokud Lubomír Hanzlík hovoří o tramské kulturní stopě v souvislosti s festivalem Porta, pak je škoda, že nevyužil moderní výzkum týmu Jana Randáka na toto téma. Ten by mu pomohl oslabit tradovaný narativ o „vrcholech a pádech“ tramského hnutí a zároveň samotný Hanzlíkův výzkum by zpětně mohl pomoci obohatit fenomén trampingu z další perspektivy.

Dle mého názoru nejzajímavější části práce se týkají vztahu festivalu a režimu. Autor přesvědčivě ukazuje na nejednoznačný a mnohvrstevnatý vztah mezi „alternativní“ kulturou spojenou s festivalem a oficiálními strukturami tehdejšího Československa (SSM, MNV). Na pozadí festivalu docházelo ke vzájemnému vyjednávání pozic, někdy více a někdy méně promyšlených. Zároveň Lubomír Hanzlík připomenul i nejednotnost lidí spojených s Portou jako v případě sporu o vystoupení Jaromíra Nohavici. Je zároveň sympatické, že se pokusil interpretovat festivalové rituály a místa paměti s nimi spojená. Výchozí tezi o interpretaci festivalu jako fenoménu na rozhraní různých společenských oblastí se mu podařilo i přes uvedené výtky zpracovat.

Závěrem lze shrnout, že práce Lubomíra Hanzlíka je napsána zaujatým (pozitivně myšleno) a čtivým jazykem, prokládaným lyrickými citacemi z písňových a básnických textů, často na hraně akademické psaní. I to je ale chvályhodné, neboť text plyne a čtenář nabývá poměrně plastického obrazu jednoho významného festivalu.

Doplňující otázky:

1. Jako roli hraje festival Porta v současné vzpomínkové kultuře ve vztahu k minulému režimu? Je to festival většinově zapomenutý nebo legitimizuje určité skupiny lidí a jejich roli před rokem 1989?
2. Jaké byly postoje a názory organizátorů, účastníků a diváků na „oficiální“ hudební kulturu normalizačního Československa?

Závěr: Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku *velmi dobře*.

Praha, 9.6.2021

Marek Fapšo